วิจัยทานัง

สำพูนโมเดล

"จังหวัดต้นแบบปลอดขอทาน"

เลือก ก่อน ให้ : ให้ทานอย่างมีเหตุผล

พระเทพรัตนนายก
วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

ที่มา/แนวคิด

- แนวคิดการดำเนินงานพัฒนาสังคมของเจ้าอาวาส
- การมีจิตใจชอบช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งส่งผลมาจากพื้นฐานครอบครัว
- เมื่อมีโอกาสได้ช่วย จึงได้ช่วยผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

กำหนดนโยบาย

พระทุกวัดต้องดูแลประชาชนทุกหมู่บ้าน (ความเป็นอยู่และคนป่วย)

บทบาทของวัด

- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
  - เป็นศูนย์กลางการพัฒนาสังคม
  - ตั้งโครงการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
- กำหนดโครงสร้างหน่วยงาน
  1) คัดเลือกเจ้าอาวาสเป็นประธาน
  2) เจ้าอาวาสเป็นกรรมการ
  3) เจ้าคณะจังหวัดเป็นที่ปรึกษา
  4) กำนัน/ผญ.เป็นกรรมการ
- การสร้างศรัทธาธรรม
  - จัดธรรมสัญจรต่อเนื่อง
  - ประเพณี/วัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อม
  - การลงมือทำให้เป็น

วิธีการจัดการปัญหา

- กระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน "การสานสัมพันธ์"
- หาแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องปากท้องชาวบ้าน
- สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
- ส่งเสริมสังคมให้เกิด
  1) ศีลธรรม วัฒนธรรม
  2) สุขภาพอนามัย 3) สัมมาอาชีพ
  4) สันติ 5) ศึกษาสงเคราะห์
  6) สาธารณสงเคราะห์
  7) กตัญญูกตเวที 8) สามัคคีธรรม
- การดูแลทุกกลุ่มเป้าหมาย

แหล่งเงินทุน

- อปท. สนับสนุน
- สังฆทานสงเคราะห์
- ประเพณี/วัฒนธรรม

วิธีการจัดการเมื่อพบเจอขอทาน

- สอบถามภูมิลำเนา
- ในพื้นที่ให้การช่วยเหลือ
- ประสานตำรวจตรวจสอบ
- ต่างจังหวัด=ส่งกลับ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ผู้นำทางศาสนา โดยศาสนาเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
- การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนส่งเสริมด้านความเป็นอยู่
- ให้ความสำคัญทางวัฒนธรรม
- กำหนดเป้าหมาย/นโยบายการทำงาน
- ดูแลให้โอกาสกับทุกคน และแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ
- ทำงานต่อเนื่อง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. การสร้างการรับรู้ของสังคมเกี่ยวกับการงดให้เงินขอทานผ่านการประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยสื่อสารผ่านผู้นำทางสังคม ผู้นำทางความเชื่อ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน กำหนดให้การจัดการปัญหาเป็นวาระในการประชุมของท้องถิ่น หรือการจัดทำสื่อประชาสังคมในลักษณะที่เป็น Mass Media เช่น การทำสปอตโฆษณาทางโทรทัศน์หรือวิทยุ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดแนวทางการจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบตั้งแต่การป้องกันและแก้ไขปัญหาขอทาน โดยมีส่วนร่วมทุกกระบวนการกระทั่งติดตามผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้กระทำการขอทานอย่างต่อเนื่อง โดยแนวทางการจัดการดังกล่าวควรมีมาตรการรองรับและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
3. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายให้เต็มรูปแบบ และเข้มข้น จริงจัง ทั้งมาตรการจับกุม การปรับและการดำเนินคดีในกรณีขอทานต่างชาติ
4. การดำเนินงานด้านการจัดการปัญหาขอทานแบบเบ็ดเสร็จ (One stop service) ควรเป็นหน้าที่หลักของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการออกบัตรผู้แสดงความสามารถการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้แสดงความสามารถ และให้หน่วยงานอื่นๆ เป็นหน่วยงานสนับสนุน
5. ควรมีการประชุมและซักซ้อมความรู้ความเข้าใจกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน รวมทั้งหาแนวทางเชิงป้องกันและเฝ้าระวังไม่ให้มีขอทานในพื้นที่ซึ่งอาจดำเนินการผ่านคณะอนุกรรมการควบคุมการขอทานระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. บุคลากรเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรได้รับการพัฒนาที่เพียงพอในการรับรู้เรื่องกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนทุกฉบับ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานในภาพรวมดำเนินไปด้วยดี
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีรูปแบบและแนวทางการป้องกันปัญหาขอทานที่มีประสิทธิภาพพร้อมให้งาน เพื่อป้องกันมิให้คนกลุ่มเสี่ยงเข้าสู่กระบวนการขอทาน รวมถึงให้ความสำคัญต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้ให้ทานที่จะนำไปสู่การ **"งดให้เงินขอทาน"**

รายงานวิจัย รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาขอทานแบบมีส่วนร่วม

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

1 สภาพปัญหา

- รูปแบบของพฤติกรรมมีความสลับซับซ้อน
- การจัดการนำคนมาแสวงหาประโยชน์
- กระบวนการขอทานข้ามชาติ
- ธุรกิจขอทาน
- แก๊งขอทาน

2 มุมมองปัญหา

ผู้ให้

- วัฒนธรรมของสังคมไทย
- ความเชื่อ "ทำบุญแล้วต้องทำทาน"
- ความสงสาร เห็นใจ ผู้ที่ลำบากกว่าตน

ผู้ขอ

- ได้เงินง่าย
- ใช้เวลาน้อย
- ทำได้ไม่ยาก
- ไม่ต้องใช้ความรู้

3 การจัดการ

- พรบ.ควบคุมการขอทาน พ.ศ.2559
- นโยบาย 3P
  Policy ด้านนโยบาย
  Protection ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ
  Prerention ด้านการป้องกัน
- จัดการโดยพื้นที่

4 ภาพสะท้อน

- จำนวนขอทานลดน้อยลงแต่ความรุนแรงและผลกระทบมากขึ้น
- ปฏิเสธการพัฒนาตนเอง
- มีขบวนการที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์

5 ข้อจำกัด

- ความรู้ ความเข้าใจปัญหาขอทาน
- แนวทางปฏิบัติเพื่อยุติการขอทาน

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ